

Barnverksamhet på folkbiblioteken i Örebro län

Regionbiblioteket Örebro län 2015

Hallsbergs kommun, foto Björn Olsson

Barnverksamhet på folkbiblioteken i Örebro län

Sylvia Blomberg, Regionbiblioteket Örebro län 2015

2015-11-22

Innehåll

Om undersökningen	4
Resultat	5
Folkbibliotekens styrande dokument	5
Folkbibliotekens resurser till barnverksamhet	5
Folkbibliotekens aktiviteter 2013	6
Folkbibliotekens barnaktiviteter 2013	6
Målgrupp för barnaktiviteterna 2013	7
Sammanfattning	8
Bilaga 1. Enkätfrågor i undersökningen	9
Bilaga 2. Blankett till folkbiblioteken	10

Om undersökningen

En kartläggning har genomförts om hur Regionbibliotekets primära målgrupp, länets folkbibliotek, arbetar med barn 0-18 år. Syftet med kartläggningen är att få en bild av hur länets folkbibliotek arbetar med barnverksamhet, och utifrån det en fingervisning om hur arbetet kan behöva stärkas.

Kartläggningen består av två delar.

- En webbenkät¹ som besvarades av samtliga kommunala bibliotekschefer i länets tolv kommuner. Frågorna i enkäten finns i bilaga till rapporten.
- En kartläggning som genomfördes med hjälp av en blankett där länets samtliga folkbibliotek fyllde i de aktiviteter som respektive bibliotek genomförde riktade till barn 2013. Blanketten finns i bilaga.

Fältarbetet genomfördes våren 2014 till våren 2015 och svaren som samlades in gällde verksamhetsåret 2013.

Vid tolkning av resultatet är det viktigt att beakta att det handlar om självrapportering och att det har funnits en del svårigheter förknippat med att fylla i blankett såväl som enkät. Utifrån materialet kan vi till exempel konstatera att tolkningen av begreppen inflytande och delaktighet har tolkats på varierande sätt. Det varierar också i vilken grad statistik har förts över genomförda aktiviteter. Resultatet ska därför ses som en fingervisning och inte som exakta siffror. Vi har valt att inte jämföra olika bibliotek och kommuner med varandra i rapporten.

¹ Uppgifterna som samlades in gällde 2013.

Resultat

Folkbibliotekens styrande dokument

Enkätsvaren från länets kommunala bibliotekschefer visar att tio av de tolv kommunerna 2013 hade en strategi/handlingsplan/läsfrämjandeplan eller liknande för arbetet med barn.

Folkbibliotekens resurser till barnverksamhet

I genomsnitt en tredjedel av medianslaget i Örebro län 2013 riktades till barn, en tredjedel av ytan på länets bibliotek användes till barn och en tredjedel av de sammanlagda årsarbetskrafterna användes till barnverksamhet².

	Procent
Hur mycket av medianslaget 2013 användes till barn (0-18 år)?	33
Hur stor del av ytan i biblioteket används till barn?	31
Hur stor andel av årsarbetskrafterna användes till barnverksamhet 2013?	32

Stora variationer finns samtidigt mellan kommunerna. När det gäller medianslaget varierade andelen som användes till barn mellan 21 och 55% beroende av kommun. Ytan på biblioteken använd till barn varierade mellan 20 och 65% och hur stor del av den sammanlagda årsarbetskraften som användes till barnverksamhet varierade mellan 8 och 46%.

² Vissa bibliotekschefer har gjort uppskattningar av yta och medianslag.

Folkbibliotekens aktiviteter 2013

Bibliotekscheferna svarade i sina enkäter att det genomfördes sammanlagt 886 aktiviteter riktades till vuxna på länets folkbibliotek 2013. I kartläggningen med länets folkbibliotek framkom att det genomfördes aktiviteter riktade till barn vid 2150 tillfällen 2013. Variationen var stor mellan olika bibliotek och kommuner.

Folkbibliotekens barnaktiviteter 2013

De 2150 barnaktiviteter som genomfördes 2013 beskrivs närmare i tabellen nedan. Drygt hälften av aktiviteterna bestod av bokprat, kulturaktiviteter, sagostund eller förhandsbokade lånebesök.

Typ av aktiviteter	Antal gånger	Procent
Bokprat (klassbesök)	533	25
Kulturaktiviteter (teater, film, musik, konst etc.)	253	12
Sagostund/sagoberättande/sagodag	225	10
Boklån (förhandsbokade lånebesök)	219	10
Bokpåsar till hemmet	167	8
Biblioteksvisning	133	6
Utställningar riktade till barn på biblioteken	75	3
Interaktiva aktiviteter	75	3
Lovaktivitet (stor del interaktiva aktiviteter)	61	3
Rim och ramsor	66	3
Bokjuryn	48	2
Gåvobok	41	2
Verksamhet mot pedagoger (lästräffar, språkutveckling)	25	1
Jubileum av olika slag (Emil, Nalledagen etc.)	24	1
Boklådor till grundskola/förskola	22	1
Verksamhet mot föräldrar (läsfrämjande på föräldramöten)	21	1
Berätta, leka, läsa (läsfrämjandeprojekt)	21	1
Bokcirkel	20	1
BVC	19	1
PRAO	15	1
Egen nedladdning	15	1
Författarbesök	14	1
Högläsning på fritidsklubben	14	1
Barnbarnsklubben	8	0
Inflytande (biblioteksråd, barnkulturråd)	8	0
Sagor i Sixtorp-samarbete med naturskolan	6	0
Bubblan	5	0
Övriga enstaka arrangemang (tipspromenad, VOX-festivalen, gosedjursövernattning, tjejkväll på Bibblan etc.)	17	1
	2150	100

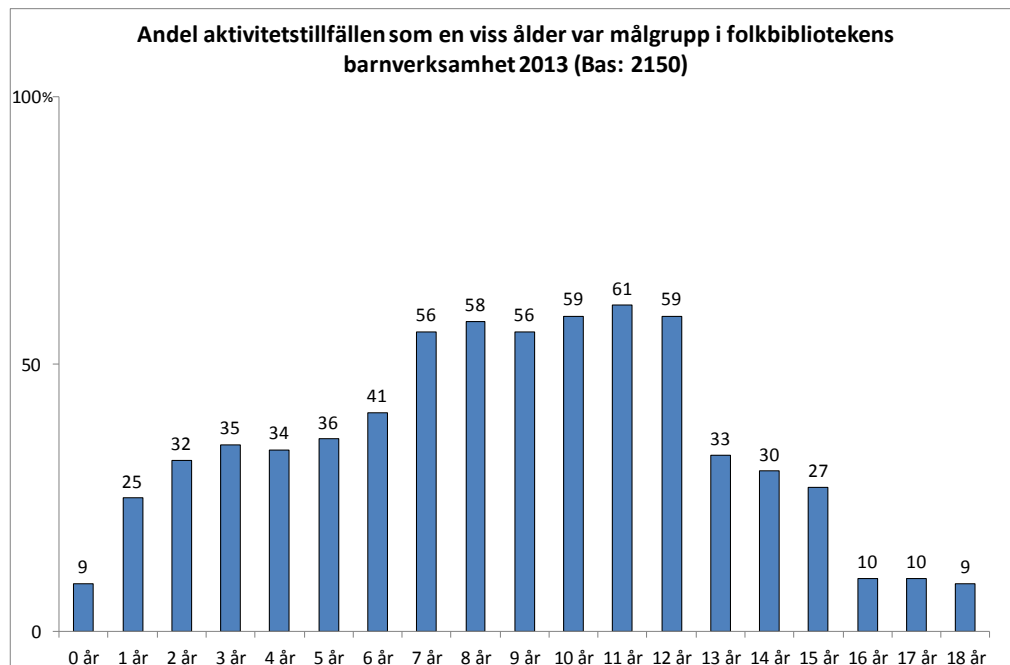
Tabellen nedan visar att flertalet barnaktiviteter (73%) är fasta, det vill säga återkommande, medan färre innebär delaktighet (32%) eller ett direkt inflytande (15%).

Andel (%) av samtliga aktiviteter (bas 2150)	
Fast	73
Delaktighet	32
Inflytande	15

Målgrupp för barnaktiviteterna 2013

Om man ser närmare på vilka åldrar aktiviteterna riktades sig till ser den procentuella fördelningen ut enligt diagrammet nedan. Observera att flertalet aktiviteter riktar sig till åldersspann, som till exempel 7-10 år. Det betyder att en mycket stor del av aktiviteterna räknas in i flera olika åldrar, vilket i sin tur innebär att den totala procentsatsen i diagrammet vida överstiger 100%.

Diagrammet visar att det finns ett tydligt fokus på aktiviteter för barn mellan 7 och 12 år. Ytterst få aktiviteter är riktade till åldersgruppen 16-18 år eller barn under 1 år.

Sammanfattning

Utifrån undersökningsresultatet genomförde länets folkbibliotek aktiviteter för allmänheten vid 3036 tillfällen 2013. Av dessa var 29% riktade till vuxna och 71% till barn mellan 0 och 18 år. När det gäller fördelningen av resurser rådde i stort sett det omvända. Det vill säga omkring 30% av verksamhetens resurser användes till barn, om man utgår från måtten medieanslag, årsarbetskraft och faktisk ytanvändning.

I vilken grad länets bibliotek (kommuner) riktar sig till barn tycks variera kraftigt. Det finns kommuner där biblioteken endast använder 8% av den sammanlagda årsarbetskraften till barn medan andra använder 46%. På samma sätt använder vissa 21% av medieanslaget till barn medan andra använder 55% procent. Även i vilken grad bibliotekets yta används till barn varierar mellan 20 och 65%.

Drygt hälften av de barnaktiviteter som genomfördes i länets folkbibliotek 2013 bestod av bokprat, kulturaktiviteter, sagostund eller förhandsbokade lånebesök. Tre fjärdedelar av aktiviteterna var fasta, det vill säga stadigt återkommande. Omkring en tredjedel av aktiviteterna innebar att barnen var delaktiga medan endast omkring 15% innebar att de hade ett direkt inflytande.

I enkäten till bibliotekscheferna fanns en fråga om aktiviteter riktade till unga mellan 19 och 25 år. Det kan konstateras att sådan statistik saknas på de flesta folkbibliotek i länet.

Vid en upprepad undersökning är det viktigt att se över om de mått som har använts i undersökningen är bästa tänkbara. Vid användning av framtagna blankett och enkät bör begreppen aktivitetstillfälle, aktivitet, inflytande och delaktighet förtydligas ytterligare.

Bilaga 1. Enkätfrågor i undersökningen

1. I vilken kommun finns ditt bibliotek?
2. Har ni en strategi, handlingsplan, läsfrämjandeplan eller liknande för arbetet med barn och unga?
3. Hur stort var medieanslaget 2013?
4. Hur mycket av medieanslaget 2013 användes till vuxna, personer över 18 år?
5. Hur mycket av medieanslaget 2013 användes till barn (0-18 år)?
6. I vilken kommun finns ditt bibliotek?
7. Hur stor är bibliotekslokalen? Kvm
8. Hur stor del av ytan i biblioteket används till barn? Kvm
9. Hur mycket anställd personal hade biblioteket 2013? (Hur många årsarbetskrafter* hade din kommuns bibliotek totalt 2013?)
10. Hur många årsarbetskrafter* av dessa användes till barnverksamhet 2013?
11. I vilken kommun finns ditt bibliotek?
12. Hur många aktiviteter genomfördes 2013 för vuxna (personer över 18 år)?
13. Hur många av dessa aktiviteter var särskilt riktade till personer 19-25 år?
14. Kommentarer

Bilaga 2. Blankett till folkbiblioteken

Nedan finns den blankett som skickats ut till samtliga bibliotek i länet för att fyllas i. I blanketten finns ett fingerat ifyllt exempel (Örebro stadsbibliotek). Blanketten som skickades ut bestod av en sammanhängande tabell och inte tre separata tabeller som nedan.

Barnverksamhet 2013				
Bibliotek	0 år	1år	2 år	3år
Örebro stadsbibliotek, Sagostund			1	1

4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18 år
1	1													

Fast	Inflytande	Delaktighet	Antal gånger
1		1	15